

MINISTERSTWO ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

INSTYTUT
EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI
ŻYWNOŚCIOWEJ

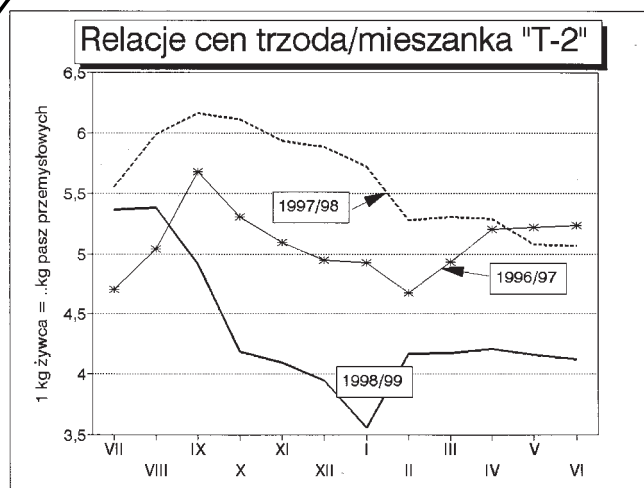
NR
6

RYNEK PASZ

stan i perspektywy

ISSN 1428-1228

RAPORTY
RYNKOWE

PAŹDZIERNIK 1999

Spis treści

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne
  - II. Krajowa produkcja surowców paszowych
  - III. Popyt krajowy na surowce paszowe
  - IV. Handel zagraniczny surowcami paszowymi
  - V. Sytuacja na światowych rynkach surowców paszowych
  - VI. Ceny krajowe podstawowych surowców paszowych i pasz przemysłowych
- Aneks

**Przy publikowaniu całości lub fragmentów raportu oraz informacji i danych liczbowych
prosimy o podanie źródła.**

Raport przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ
Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa
Kierownik Zakładu – prof. dr hab. Jan Małkowski tel: 827-36-64

AUTORZY:

Michał Kisiel

• IERiGŻ •

Tel.: (0 22) 826-50-31 wew. 551

Jan Burakiewicz

• IERiGŻ •

Tel.: (0 22) 826-50-31 wew. 551

Wiesław Dzwonkowski

• IERiGŻ •

Tel.: (0 22) 826-50-31 wew. 616

Wiesław Łopaciuk

• IERiGŻ •

Tel.: (0 22) 826-50-31 wew. 719

Marek Wigier

• IERiGŻ •

Tel.: (0 22) 826-50-31 wew. 438

Raport zatwierdziła w dniu 21.09.1999 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:
Zdzisław Adamczyk, Marian Brzóska (sekretarz), Tadeusz Chrościcki, Eugeniusz Gorzelak, Teresa Jabłońska-Urbaniak, Wojciech Józwiak,
Ryszard Kreft, Ewa Król-Pol, Jan Małkowski, Krzysztof Mateńko, Bożena Nowicka, Roman Urban, Maria Zwolińska (przewodnicząca).
Kolejny raport wydany będzie w kwietniu 2000 r.

W serii Raporty Rynkowe w najbliższym czasie ukaza się:

1. Rynek mięsa /17/ • październik 1999,
2. Rynek drobiu i jaj /16/ • październik 1999,
3. Rynek mleka /17/ • październik 1999,
4. Rynek zbóż /17/ • listopad 1999,
5. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi /10/ • listopad 1999,
6. Rynek ziemniaka /16/ • listopad 1999,
7. Rynek cukru /16/ • listopad 1999,
8. Rynek owoców i warzyw /15/ • grudzień 1999,
9. Rynek rzepaku /16/ • grudzień 1999,
10. Rynek środków produkcji i usług dla rolnictwa /17/ • marzec 2000,
11. Rynek pasz /7/ • kwiecień 2000,
12. Rynek ziemi rolniczej /3/ • czerwiec 2000.

Produkcja głównych rodzajów pasz treściwych (energetycznych i białkowych) w sezonie 1999/00 szacowana jest wstępnie na około 18.2 mln ton j. zb., wobec 19.5 mln ton w r. 1998/99 i 17.4 mln ton przed dwoma laty. Produkcja **pasz zbożowych** (ziarna paszowego i produktów ubocznych przemiałów konsumpcyjnych z ziarna krajowego) może się obniżyć, w porównaniu z r. 1998/99, o ponad 7% do 16,9 mln ton j.zb., podczas gdy, krajowa produkcja wysokobiałkowych surowców paszowych najprawdopodobniej ponownie wzrośnie, tym razem o 6.7% do 1.3 mln ton j. zb. Regres w produkcji zbożowych surowców paszowych stanowi efekt spadku plonów oraz redukcji powierzchni uprawy zbóż, przede wszystkim jarych odmian pszenicy i jęczmienia oraz żyta i mieszanek zbożowych. Znaczący wzrost produkcji surowców wysokobiałkowych wynika z przewidywanego 11% wzrostu produkcji śrut rzepakowych do rekordowych rozmiarów 580 tys. ton oraz 2.0% wzrostu produkcji mączek pochodzenia zwierzęcego.

Gospodarka zbożowo-paszowa Polski weszła w sezon 1999/00 z obniżonym o 14%, w porównaniu z r. 1998/99, stanem zapasów zbóż. Ich rozmiary na koniec minionego sezonu zostały zredukowane do 3,1 mln ton, przy czym zmniejszyły się głównie zapasy pszenicy, jęczmienia i kukurydzy. Ponieważ spadek zapasów zbiegł się w czasie z około 8% spadkiem zbiorów podaży ziarna paszowego ze źródeł krajowych w sezonie 1999/00 będzie znacząco mniejsza, niż w minionym sezonie 1998/99.

Krajowe zużycie pasz treściwych, które w roku 1998/99 powiększyło się o 5.6%, w sezonie 1999/00 na skutek załamania wzrostowego trendu produkcji zwierzęcej (głównie produkcji trzody chlewnej) może się obniżyć o ok. 3% do 21.2 mln ton j. zb. Zapowiada się przede wszystkim 4% spadek spasanias pasz zbożowych, w tym ziarna zbóż o ponad 4%. Na-

tomiast ze względu na upowszechnianie się praktyki sporządzania przez rolników mieszanek paszowych na bazie zbożowych pasz gospodarskich z dodatkiem dokupionych koncentratów białkowych, o dalsze 2.4% do 2,6 mln ton powiększyć się może krajowe zużycie wysokobiałkowych surowców paszowych. Na przyrost ten złoży się głównie około 3% wzrost zużycia śrut nasion oleistych oraz mączek pochodzenia zwierzęcego. Z powodu dalszego spadku produkcji i podaży, ponownie zmniejszy się zarazem zużycie nasion strączkowych pastewnych.

W sezonie 1998/99 odnotowano dalsze znaczące pogorszenie ekonomicznych warunków substytucji pasz gospodarskich paszami przemysłowymi w żywieniu inwentarza żywego, czego powodem jest podrożenie pasz przemysłowych w relacji do cen zbóż i produktów hodowli. Doprowadziło to do załamania się popytu na mieszanki paszowe przy dalszym wzroście zużycia koncentratów wysokobiałkowych. Produkcja mieszanek paszowych zmalała w całym sezonie o około 10% do ok. 3.6 mln ton, podczas gdy produkcja koncentratów paszowych wzrosła o 5% i wyniosła ponad 480 tys. ton. Przewidywany wzrost produkcji drobiarskiej oraz spadek zbiorów ziemniaka i pasz objętościowych w r. 1999 pozwala prognozować częściową odbudowę produkcji mieszanek i dalszy wzrost produkcji koncentratów w sezonie 1999/00. Zmniejszenie chłonności rynku pasz przemysłowych prowadzi do zaostrzania się konkurencji o rynek zbytu, którą z reguły wygrywają firmy największe stosujące nowoczesne przemysłowe technologie produkcji. Niski poziom cen surowców krajowych i importowanych powoduje, że kondycja finansowa tych firm ulega wyraźnej poprawie, co skutkuje redukcją zadłużenia i dalszym wzrostem aktywności inwestycyjnej.

Polska od lat jest liczącym się **importerem netto** surowców paszowych, przy czym w ostatnich

dwu sezonach następuje stopniowa redukcja importu, przede wszystkim zbożowych surowców paszowych. Wiele wskazuje na to, że sezon bieżący będzie już trzecim z kolei sezonem w którym nastąpi dalszy spadek jego rozmiarów. W sezonie 1999/00, podobnie jak w sezonie 1998/99, dojdzie do ponownej znaczącej redukcji importu pasz zbożowych. Nie powinien on przekroczyć 320 tys. ton, w tym import zbóż paszowych 250 tys. ton.. Z uwagi na możliwość wzrostu cen na rynku światowym oraz dalszą dewaluację złotego, prognozowany jest tylko umiarkowany, w granicach 2%, wzrost importu surowców wysokobiałkowych, głównie śrut nasion oleistych i mączek zwierzęcych.

W sezonie 1999/00 dojdzie najprawdopodobniej do redukcji o 1/3 eksportu zbożowych surowców paszowych oraz ponownego tym razem 14% wzrostu eksportu surowców wysokobiałkowych, w tym głównie śruty rzepakowej. Ze względu na dalszą redukcję wolumenu importu oraz relatywnie niski poziom cen na rynku światowym ogólny bilans zagranicznych obrotów handlowych surowcami paszowymi, podobnie jak w sezonie 1998/99 powinien się zamknąć nieco mniejszym deficytem.

W sezonie 1998/99 na rynku krajowym **zmiany cen** poszczególnych komponentów do produkcji mieszanek i koncentratów przebiegały w kierunku pożądanym przez przemysł paszowy. Ze względu na presję podaży, sezon ten upłynął pod znakiem spadku cen zbóż, oraz cen importowanych komponentów wysokobiałkowych, zarówno śrut nasion oleistych (sojowych i rzepakowych), jak i mączek pochodzenia zwierzęcego. Zjawiska te skutkowały zahamowaniem wzrostu cen pasz przemysłowych, w tym zwłaszcza pełnoporcjowych mieszanek paszowych dla trzody i drobiu.

W bieżącym sezonie dla producentów pasz przemysłowych sytuacja cenowa na rynku surowców paszowych najprawdopo-

dobniej nie będzie już tak komfortowa, jak to miało miejsce w sezonie poprzednim. W II połowie 1999 r. spodziewać się należy bowiem wystąpienia zwykłych

tendencji cen zbóż na rynku krajowym, a wiele wskazuje na to, że dojdzie również do wzrostu kosztów zakupu surowców importowanych, głównie z powodu wzro-

stu ich cen na rynku światowym, możliwej dalszej dewaluacji złotego oraz wzrostu cen paliw i kosztów dystrybucji sprowadzanych surowców na obszarze kraju.

SUMMARY

The concentrated feed stuff production in 1999/00 season is forecast to be about 18.2 mill tons versus 19.5 mill tons in terms of grain units (GU) in 1998/99 and 17.5 mill tons of grain units two years ago. Grain feed stuff production (feed grain and milling by-products of domestic grain milling) may decline by more than 7% as compared to 1998/99 and amount to 16.9 mill ton of GU. The domestic production of high-protein components will probably rise by 6.7% to 1.3 mill tons of GU. The drop in grain-based feed stuff production is caused by decline in yields and reduction in grain area, particularly in case of spring wheat and barley, rye and grain mixes, while the significant increase in high-protein component production results from expected 11%-rise (up to a record level of 580 thousand tons) in rape meal production and 2%-rise in animal meal production.

Polish grain and feed economy entered into 1999/00 season with opening stocks 14% lower than it was recorded in the previous season. At the end of 1998/99 closing stocks sloped down to 3.1 mill ton with significantly lower stocks of wheat, barley and maize. Decline in stocks in line with 8%-decrease in grain crops will cause remarkable decline in feed grain supply in the 1999/00 season as compared with the season of 1998/99.

Domestic use of concentrated feeds in 1998/99 rose by 5.6% and for 1999/00, due to deterioration in livestock production (mainly in hog production), 3%-decline to 21.2 mill tons of GU may be noted. Grain-based feed stuffs use is forecast to decrease by 4% (over 4% in case of feed grain). Due to increasing use of on farm made feed

stuff with high-protein concentrate additives, the use of high-protein components is projected to increase further by 2.4% up to 2.6 mill tons. Oilseeds and animal meal use will increase by 3%. In result of further decline in production, legume use will decrease once again.

Due to unfavourable relative prices the economic conditions for substitution on-farm made feed with industrially manufactured feeds in livestock feeding significantly deteriorated in the 1998/99 season. In effect demand for the latest collapsed. However high-protein concentrate use was increasing. Compound feed production declined by 10% to some 3.6 mill tons, while the production of high protein feed concentrates increased by 5% and slightly exceeded 480 thousand tons. Taking into consideration projected increase in poultry production and lower crops of potatoes and roughage feeds in 1999, partial recovery in the production of compound feed and further increase in high protein feed concentrates production is forecast. Lower market capacity leads to the increase of competition between companies manufacturing compound feed mixes, which results in growing share in the market of large enterprises that use modern production technologies. Low prices of domestic and imported raw materials were contributing to the improvement of economic standing of those companies, which found it's reflection in their debt reduction, and subsequent increase in investments.

Poland has been major net importer of feed raw materials since many years. However for the last two years a gradual decline in the volume of imports has been observed

(mainly grain-based feed stuffs). There are many indicators that announce the 1999/00 season as third in row with reduction of the imports. Similarly to 1998/99 in 1999/00 grain-based feed imports will once again remarkably decline and should not exceed 320 thousand tons, including 250 thousand tons of feed grain. Due to the likely rise in world prices and further devaluation of Polish currency, a moderate (2%) rise in high-protein components imports (mainly oilseeds meal, animal meals).

In 1999/00 grain-based feed exports are forecast to decline by one third and 14% rise in the exports of high-protein components, especially rape meal. Bearing in mind further reduction of imports and relatively low level of world prices, the balance of foreign trade in feed stuffs, similarly to 1998/99 season should be closed with slightly lower deficit.

Price changes in 1998/99 were highly favourable for feed industry. Due to supply pressure grain prices as well as those of imported high-protein components (animal, soy and rape meals) were decreasing. In result the rise in compound feed (particularly complete feed mixes for poultry and hogs) prices was hampered.

Price developments in the feed market in the current season will not be as favourable as previously. Upward tendencies in grain prices on domestic market in the second half of 1999 can be expected and a rise in import costs (mainly due to rise in world prices) is likely too. Devaluation of Polish currency, rising fuel prices and distribution costs on domestic market will also negatively affect the level of imports.